

Conflicte d'interessos

Eduard Voltas

"Un sistema electoral propi és un dels trets essencials de qualsevol nació que vol tenir una vida política diferenciada. Catalunya, sorprenentment, no en té".

Imaginem un ciutadà de la comarca del Priorat, un dia d'eleccions autonòmiques l'any 2004. Té a les seves mans dues paperetes. A l'esquerra, una de força gran, on figura una llista de noms que li resulten coneguts. Són els candidats de tots els partits al parlament de Catalunya que viuen, com ell, al Priorat. Veïns seus, gent que coneix o de la qual pot tenir referències directes, a qui després podrà passar comptes personalment. Ha de marcar un nom, i només un, amb una creueta. A la mà dreta, sosté una papereta més petita. La de sempre. És la llista nacional del partit polític al qual ha decidit votar.

L'escena podria ser possible en la data esmentada si els partits polítics del Principat accepten la proposta per a un nou sistema electoral llençada recentment per la Fundació Jaume Bofill, de Barcelona. Cal dir en primer lloc que, sorprenentment, Catalunya és l'única comunitat autònoma de l'estat que a ho-

res d'ara encara no té una llei electoral pròpia. Sorprenentment, perquè és una decisió que depèn únicament del Parlament català i perquè un sistema electoral propi és un dels trets essencials de qualsevol nació que vol tenir una vida política diferenciada. Sense estar governats per partits nacionalistes, el País Valencià i les Illes funcionen des de fa temps amb lleis electorals pròpies, que entre d'altres peculiaritats col·loquen el llistó de l'accés al parlament en el 5% dels vots.

La proposta de la Bofill, elaborada pel catedràtic Agustí Bosch, és una variant del sistema de "representació proporcional personalitzada" que regeix a Alemanya. Seguint l'estudi, el país es dividiria en 57 circumscripcions uninominals: les quaranta-una comarques inicials, més les dinou circumscripcions en què es veurien convertides les tres comarques més poblades de Catalunya (Barcelonès, Baix Llobregat i Vallès Occidental). Així, per exemple, cada districte de la ciutat de Barcelona seria una circumscripció uninominal. A banda d'aquestes

57 circumscripcions uninominals (cadascuna d'elles tria un sol representant al Parlament, el més votat), hi ha una circumscripció nacional (la segona papereta que té a les mans el nostre amic del Priorat). Si el primer vot serveix per designar directament 57 diputats dels 135 totals, del segon s'extreu el nombre de diputats que correspon a cada força política en la composició final del Parlament. Un partit pot aconseguir 23 diputats uninominals (guanya a 23 circumscripcions) i 48 en el repartiment final. Els 25 diputats que falten surten de la llista nacional del partit. Com podeu imaginar, la proposta d'Agustí Bosch és molt més completa

i aquí ens deixem detalls importants per motius d'espai. En tot cas, els interessats podeu adreçar-vos a la Fundació Jaume Bofill (telèfon 93-458 87 00).

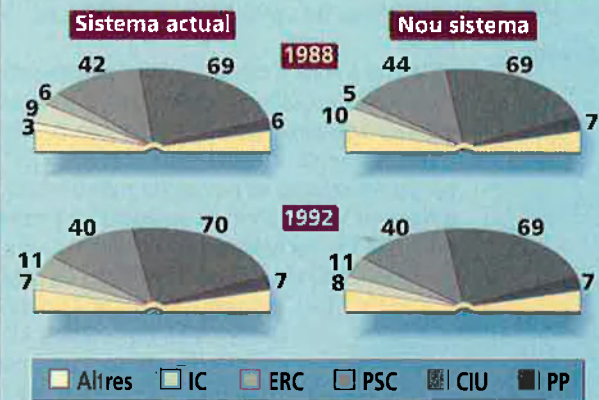
La implantació del nou sistema, segons demostra el seu autor, no variaria el nombre de diputats que cada partit obté en el procediment actual (vegeu gràfic),

però ajudaria a acostar el diputat al ciutadà, asseguraria la representació de tot el país al Parlament i en general significaria un salt qualitatiu endavant per a la democràcia catalana.

Serà difícil, però, que els partits polítics facin seva la proposta. L'experiència demostra que els països només canvien el seu sistema electoral quan arriben a una situació límit (Alemanya després de perdre una guerra, Itàlia en veure mitja classe política a la presó). A més, un sistema com el proposat resta poder als aparells a l'hora de confeccionar les llistes electorals i obre la porta al trencament de la disciplina de partit en les votacions del Parlament (en el *Bundestag*, de vegades els diputats procedents del land de *Schleswig-Holstein* —fronterer amb Dinamarca— voten conjuntament segons els interessos del seu territori i no en funció del que marquen les direccions dels seus partits). A priori, ens trobem davant d'un cas típic de conflicte d'interessos entre els partits polítics i la majoria de la societat. Veurem com es resol.

Un nou sistema electoral?

● Composició del Parlament segons el sistema actual i segons la nova proposta

ORIOI MARTI